

Vergaderjaar 2010–2011

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 262

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 oktober 2010

Het Amerikaanse farmabedrijf Abbott heeft op 21 september jl. een reorganisatie aangekondigd die ook grote gevolgen heeft voor de Nederlandse vestiging in Weesp. Met deze brief informeer ik u hierover, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Over Abbott

Het Amerikaanse Abbott ontwikkelt, produceert en verkoopt medische en farmaceutische producten. Abbott heeft ruim 100 vestigingen wereldwijd en zet zijn producten af in 130 landen. In 2009 behaalde Abbott met ruim 83 000 werknemers een omzet van ruim € 31 miljard. Op 16 februari jl. heeft Abbott de farmaceutische activiteiten van de Belgische Solvay Group overgenomen. Na de overname van Solvay Pharmaceuticals is Abbott één van de grootste farmaceutische bedrijven ter wereld.

Abbott heeft in Nederland negen vestigingen, waaronder twee vestigingen van Solvay Pharmaceuticals in Weesp en Olst. In Weesp vinden zowel R&D-activiteiten als vaccinproductie plaats, terwijl in Olst griepvaccins worden geproduceerd. De overige vestigingen van Abbott zijn het Nederlandse hoofdkantoor (Hoofddorp), het wereldwijde logistieke planningscentrum (Zwolle), internationale distributiecentra (Breda, Ulestraten), een productielocatie voor medische voedingsmiddelen (Zwolle) en twee vestigingen van Medical Optics (Groningen, Nieuwegein) waar de ontwikkeling, productie, distributie en verkoop van medische hulpmiddelen en machines voor de oogheelkunde plaatsvindt. In totaal werken er 2 400 mensen bij Abbott in Nederland.

Op 21 september jl. heeft Abbott een herstructurering aangekondigd van zijn mondiale activiteiten op het gebied van R&D, productie en marketing & sales om de organisatie te stroomlijnen, efficiënter te werken en kosten te reduceren. In totaal verdwijnen er wereldwijd 3 000 banen, waaronder 450 banen als gevolg van de sluiting van het Amerikaanse hoofdkantoor van Solvay Pharmaceuticals in Marietta, 300 banen bij de Duitse

R&D-vestiging in Hannover en 500 banen bij de R&D-vestiging in Weesp. In Weesp blijft de productie van vaccins gehandhaafd. In de afgelopen maanden heeft Abbott diverse strategische opties overwogen met betrekking tot de R&D-activiteiten van Solvay Pharmaceuticals, maar uiteindelijk is besloten deze te integreren in de Abbott-organisatie. De R&D voor ondermeer vaccins wordt ondergebracht in de grote researchcentra van Abbott in Chicago en Ludwigshafen. De plannen van Abbott hebben geen gevolgen voor de andere activiteiten van Abbott in Nederland.

Rol van de overheid

De overname van Solvay is illustratief voor de consolidatie die momenteel plaatsvindt in de farmaceutische industrie als gevolg van fundamentele ontwikkelingen in de markt. Ik ben hier in mijn brief over MSD van 15 juli jl. nader op ingegaan (Kamerstuk 29 544 nr. 255). Farmaceutische bedrijven zien zich genoodzaakt efficiënter te gaan werken als gevolg van lagere marges. Dit gaat, zeker in het geval van gefuseerde bedrijven, gepaard met reorganisaties die pijnlijke gevolgen hebben voor de betreffende werknemers. De overheid wil en mag niet treden in strategische beslissingen van individuele bedrijven, zoals in dit geval bij Abbott. Uiteindelijk worden dit soort besluiten genomen op basis van bedrijfseconomische (strategische) overwegingen.

De primaire rol van de overheid is voortdurend te werken aan een internationaal concurrerend ondernemings- en vestigingsklimaat zodat bedrijven in Nederland (blijven) investeren. Het gaat om een slimme combinatie van generieke instrumenten zoals een aantrekkelijk fiscaal klimaat (bijvoorbeeld door verlaging van het algemeen VPB-tarief in 2011) en specifieke instrumenten voor bepaalde groepen bedrijven, zoals het Topinstituut Pharma. De overheid heeft hier € 130 miljoen in geïnvesteerd, naast de bijdrage van € 130 miljoen door bedrijven en kennisinstellingen.

Een actief industriebeleid is van groot belang voor het aantrekken en behouden van (hoogwaardige) activiteiten in Nederland. Mijn ministerie legt continu zijn oor te luister bij bedrijfstakken en individuele bedrijven. We zoeken hoe we het beleid kunnen optimaliseren, kijken waar we met ons instrumentarium zo goed mogelijk resultaat kunnen behalen en waar dit instrumentarium misschien nog onvoldoende wordt benut door bedrijven. Solvay heeft de afgelopen jaren veel gebruik gemaakt van de WBSO en heeft betrokkenheid gehad bij ruim een kwart van de projecten van het Topinstituut Pharma. Met Abbott en Solvay is in de afgelopen jaren regelmatig contact geweest. Abbott is sinds 1952 actief in Nederland en heeft in 2006 in Breda één van zijn belangrijkste distributiecentra neergezet. In de gesprekken die mijn ministerie met Abbott heeft gevoerd, heeft het Nederlandse vestigingsklimaat nooit ter discussie gestaan. Over de specifieke situatie bij Solvay heeft de overheid meerdere malen contact gehad met zowel Solvay als Abbott. Zo is meegedacht met Solvay Weesp over versterking van de positie van deze vestiging binnen de Solvay R&D-organisatie. In het kader van het programma Pieken in de Delta was een project in voorbereiding om in samenwerking met kennisinstellingen de opties voor een life science park rond de R&D-activiteiten van Solvay in Weesp te verkennen. Na de overname van Solvay is dit plan door Abbott opgeschort. Voor Abbott is dit plan geen optie omdat het niet past in hun strategie om R&D te concentreren.

In de periode na de overname is actief contact onderhouden met Abbott Nederland in Hoofddorp over de ontwikkelingen rond de Nederlandse vestigingen van Abbott. In mei 2010 is op hoogambtelijk niveau een

bezoek gebracht aan het hoofdkantoor van Abbott in Chicago en daarbij is het Nederlandse investeringsklimaat onder de aandacht gebracht en het innovatiebeleid toegelicht. Op dat moment was er nog geen duidelijkheid over de strategie van Abbott met betrekking tot de overgenomen activiteiten van Solvay. Om de besluitvorming bij Abbott voor Nederland positief te laten uitpakken, is er in de afgelopen periode contact geweest met Abbott om de mogelijkheden in Nederland te belichten. Ook nu de reorganisatie is aangekondigd, hebben wij contact met de directie van Abbott Nederland over een zorgvuldige uitvoering.

Op dit moment is nog niet duidelijk welke medewerkers als gevolg van de aangekondigde reorganisatie bij Abbott boventallig worden en welke via natuurlijk verloop het bedrijf voor die tijd zullen verlaten. Voor de werknemers die ontslagen worden, zal Abbott een formele adviesprocedure opstarten. Met ontslag bedreigde werknemers kunnen worden geholpen bij het vinden van een andere baan door onder meer het UWV. Het UWV zal via het mobiliteitscentrum in Hilversum in overleg treden met Abbott, om te bezien wat het mobiliteitscentrum concreet kan betekenen bij het begeleiden van dit proces. Verder zal ook het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de mogelijkheden van het Europees Globaliseringsfonds in ogenschouw nemen. Dit fonds kan actieve arbeidsmaatregelen financieren, die speciaal bedoeld zijn om ontslagen werknemers weer aan het werk te helpen.

Tenslotte

De voornemens van Abbott zijn uitermate ingrijpend voor de naar schatting 500 mensen die in Weesp hun baan verliezen en betekenen opnieuw een gevoelig verlies van hoogwaardige activiteiten en werkgelegenheid voor Nederland.

Tegenover deze teleurstellende beslissing van Abbott staan ook positieve ontwikkelingen. Zo is Nederland de zesde ontvanger van buitenlandse investeringen wereldwijd, waardoor hier veel wordt geïnvesteerd in nieuwe economische activiteiten en veel banen worden geschapen. Ik wijs slechts op de investeringen die de afgelopen periode zijn aangekondigd door ondermeer Saudi Aramco (260 banen), Bombardier (150 banen), Neste Oil (100 banen), Danone (400 banen) en JVM (150 banen). Onlangs werd bekend dat Nederland wat betreft concurrentiekracht op de ranglijst van het World Economic Forum is gestegen van de 10^e naar de 8^e plaats. Ook voor farmabedrijven blijft Nederland nog steeds aantrekkelijk. Zo wil Johnson & Johnson, dat bekend maakte Crucell te willen overnemen, in Nederland investeren. Crucell in Leiden moet voor hen een belangrijk vaccin- en R&D-centrum worden. Andere voorbeelden zijn de omvangrijke samenwerkingsovereenkomsten die grote farmabedrijven sluiten met jongere life sciences bedrijven als Prosensa en Galapagos. Er zijn uiteraard ook aandachtspunten. De farmaceutische industrie heeft gewezen op knelpunten op het gebied van de regelgeving en de toelating in het verzekeringsstelsel van innovatieve medicijnen en andere medische producten. Op dit gebied is reeds een aantal stappen gezet, maar regelgeving blijft een aandachtspunt.

Het is van het grootste belang om ons te blijven inzetten voor een aantrekkelijk en concurrerend Nederlands vestigingsklimaat. Bedrijven maken eigenstandige beslissingen die inspelen op mondiale trends en internationale marktontwikkelingen. We moeten er alles aan doen om dit soort besluiten voor Nederland positief te laten uitpakken.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven